

Tárgytematika / Course Description **Filozófiai és etikai ismeretek**

AKLB_BHTM032

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Horváth Nóra

Félév / Semester: 2024/25/1

Beszámolási forma /

Assesment: Vizsga

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 0/0/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 12/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

A tárgy tanulmányozása során a hallgatók ismerkedjenek meg a tudományos gondolkodás kialakulásával (mágia – mítosz - logosz), történetének főbb csomópontjaival, a filozófiatörténet nagy iskoláinak és személyeinek gondolati teljesítményeivel.

Az alapvető filozófiatörténeti ismeretek közvetítése mellett a képzésben kiemelt szerepet kap a logikus gondolkodás képességének a kialakítása, illetve javítása.

A hallgatók legyenek képesek az információk összegyűjtésére és kritikus elemzésére, valamint a szövegekben felmerülő problémák több szempontú megközelítésére.

Cél továbbá, hogy a konkrét ismerettartalmak mellett a hallgatók a képzés során sajátítsák el a nélkülözhetetlen alapvető fogalmi apparátust (terminus technicusokat), gyakorlatra és jártasságra tegyenek szert az absztrakt fogalmi és logikus gondolkodásban.

Ezek együttesen lehetőséget teremtenek számukra a modern értelmiségi létre, és alapot kínálnak arra, hogy majd szintetizálják a más tárgyak tanulmányozása során nyert ismereteiket, és eligazodjanak napjaink világában.

A filozofikus gondolkodás segítségükre lesz a magyar és az egyetemes művészet, illetve az esztétikai és művészeti érték közvetítés történetének megismerése során is. Bízunk benne, hogy a különböző időszakokból származó szövegek kiszélesítik a hallgatók látókörét, és korábban nem tárgyalt problémákra irányítják a figyelmüket.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

1. Mi a filozófia? (különböző álláspontok szembeállítása. Jaspers, Boros, Höfe, Ventos)
2. Ókori görög filozófia (a Milétoszi iskola: Thalész, Anaximandrosz, Anaximenész)
3. Püthagorasz és az eleaiak
4. Hérakleitosz, Empedoklész, Anaxagorasz
5. Démokritosz
6. Szókratész élete, módszere és történelmi jelentősége (Hannes Böhringer elemzésével)
7. Platón
8. Arisztotelész
9. A korai sztoicizmus és Epikurosz
10. A szkeptikusok
11. Késői sztoicizmus (Epiktétosz – a Kézikönyvecske elemzésével)
12. Késői sztoicizmus (Seneca, Marcus Aurelius)
13. A filozófia, mint „életforma”, a „létezés művészete” – 20-21. századi elméletek az ókori felfogásra alapozva
14. A középkor filozófiája, Augustinus
15. Aquinói Szent Tamás
16. A reneszánsz filozófiája (Cusanus, Giordano Bruno)
17. Machiavelli, Erasmus, Morus Tamás
18. Descartes, Spinoza
19. A felvilágosodás filozófiája (Montesquieu, Voltaire)
20. Holbach és Rousseau
21. Kant
22. Hegel
23. Comte
24. Bentham és az utilitarizmus
25. Evolucionizmus
26. Schopenhauer
27. Kierkegaard
28. Nietzsche
29. Pragmatizmus

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

Az aláírás megszerzésének feltétele az órákon való részvétel az egyetemi szabályzat szerint. A félév vizsgával zárul, mely azonban kiváltható megajánlott jegyért egy írásbelivel.

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Kötelező irodalom: az előadások anyaga, valamint **Hársing László:** A filozófiai gondolkodás története Thalésztól napjainkig c. könyvének vonatkozó fejezetei (Egyetemi jegyzet) Miskolc, 1991. (több kiadásban); **Hannes Böhringer:** Mi a filozófia? c. könyvének Szókratész című fejezete: 5-25.o., Új Palatinus Könyvesház Kft. 2004; **Boros János – Lendvai L. Ferenc:** FILOZÓFIATÖRTÉNET ÁLTALÁNOS BÖLCSÉSZEKNEK, Szabadbölcsezet 2006, lásd: http://mmi.elte.hu/szabadbolcseszet/mmi.elte.hu/szabadbolcseszet/indexfd6d.html?option=com_tananyag&task=showElements&id_tananyag=33

Tankönyvként is használható összefoglalások (a jegyzet kiegészítésére):

Durant, Will: A gondolat hősei Göncöl Kiadó, Bp. é.n.

Lendvai L. Ferenc: A gondolkodás története. Móra Ferenc Könyvkiadó, Bp. 1983.

Lendvai L. Ferenc - Nyíri Kristóf: A filozófia rövid története. (A Védáktól Wittgensteinig) Kossuth Kiadó, Bp. 1974. (több kiadásban)

Nyíri Tamás: A filozófiai gondolkodás fejlődése. Szent István Társulat. Bp. 1991.

Pais István: A görög filozófia története (egyetemi jegyzet, ELTE) Bp. 1981.

Russel, Bertrand: A nyugati filozófia története. Göncöl Kiadó, Bp. 1994.

AJÁNLOTT IRODALOM / RECOMMENDED MATERIAL